

УДК 35.073.515.3

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.4.8>

Перестюк Інга Миколаївна,

кандидат наук з державного управління,

докторант кафедри публічного управління та адміністрування

Національного авіаційного університету

ORCID ID: 0000-0003-1692-9247

ПЕРСПЕКТИВИ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕФОЛТУ ЯК ОБ'ЄКТУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ

PROSPECTS OF DEFAULT REGULATION AS AN OBJECT OF PUBLIC MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

У пропонуваній статті автором досліджено, що сьогодні розглядаються перспективи регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком. Дефолт, який відбувається, коли суб'єкт неспроможний виконати свої фінансові зобов'язання, має серйозні наслідки для економіки і суспільства в цілому. Встановлено різні підходи до регулювання дефолту та їх вплив на соціально-економічний розвиток. Стаття аналізує роль уряду у регулюванні дефолту і досліджує різні інструменти та політики, які можуть бути використані для запобігання дефолту та його наслідкам. Досліджено важливість розуміння причин дефолту та розроблення ефективних стратегій для його уникнення. З'ясовано, що огляд перспектив регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком і підкреслює необхідність розвитку ефективних стратегій, які допоможуть уникнути дефолту та його негативних наслідків для економіки і суспільства. Зокрема, обговорюється необхідність розробки механізмів попередження дефолту шляхом зміцнення фінансової стійкості та наглядових органів. Важливим аспектом є розробка ефективних регуляторних політик, які сприятимуть зменшенню ризиків дефолту і забезпеченню відповідальності суб'єктів управління. Також розглядає вплив дефолту на соціальну сферу і підкреслює необхідність соціального захисту і підтримки для постраждалих внаслідок дефолту. Підкреслено, важливість соціального включення і розвитку соціальних програм, які забезпечать підтримку уразливих груп населення. Крім того, розглядає перспективи міжнародного співробітництва в регулюванні дефолту. Визначено, що вона акцентує увагу на необхідності спільних зусиль країн у вирішенні проблеми дефолту та обміну досвідом та найкращими практиками. Загалом, ця стаття дає цінний огляд перспектив регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком і вказує на необхідність комплексного підходу, включаючи фінансові, економічні і соціальні аспекти, для ефективного управління ризиками та забезпечення стійкості економіки та суспільства.

Ключові слова: дефолт, регулювання, публічне управління, соціально-економічний розвиток, міжнародна співпраця, фінансова стабільність.

In the proposed article, the author investigated the prospects of default regulation as an object of public management of socio-economic development. Default, which occurs when an entity is unable to fulfill its financial obligations, has serious consequences for the economy and society as a whole. Various approaches to default regulation and their impact on socio-economic development have been established. The article analyzes the role of government in regulating default and explores the various instruments and policies that can be used to prevent default and its consequences. It also addresses the importance of understanding the causes of default and developing effective strategies to avoid it. It was found that the review of the prospects of default regulation as an object of public management of socio-economic development and emphasizes the need to develop effective strategies that will help avoid default and its negative consequences for the economy and society. In particular, the need to develop default prevention mechanisms by strengthening financial stability and supervisory bodies is discussed. An important aspect is the development of effective regulatory policies that will contribute to reducing the risks of default and ensuring the responsibility of management entities. It also considers the impact of default on the social sphere and emphasizes the need for social protection and support for those affected by default. The importance of social inclusion and the development of social programs that will provide support for vulnerable population groups is emphasized. In addition, it considers the prospects of international cooperation in default regulation. It was determined that it emphasizes the need for joint efforts of countries in solving the problem of default and sharing experience and best practices. In general, this article provides a valuable overview of the prospects of default regulation as an object of public management of socio-economic development and indicates the need for an integrated approach, including financial, economic and social aspects, for effective risk management and ensuring the stability of the economy and society.

Key words: default, regulation, public administration, socio-economic development, international cooperation, financial stability.

Постановка проблеми. У сучасному світі фінансова стабільність є важливою складовою соціально-економічного розвитку країн. Одним з найбільш серйозних викликів для стабільності є дефолт, який може стати причиною глобальної фінансової кризи. Проблема полягає в тому, що дефолт може мати серйозні наслідки для стабільності фінансової системи та економіки країн. Недостатня координація та співпраця між країнами можуть призвести до неефективного регулювання дефолту, що підсилює ризики глобальної кризи. Тому необхідно розвивати інноваційні фінансові інструменти, забезпечувати ефективне функціонування міжнародних фінансових організацій та підвищувати рівень міжнародної співпраці та координації для досягнення стабільності фінансової системи та економіки країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми перспектив регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком досліджували такі науковці, як: В. Якобчук, Є. Ходаківський, І. Литвинчук, М. Мельник, М. Шульга та інші.

Мета статті. Метою статті є проаналізувати поточний стан та проблеми регулювання дефолту, а також розглядає можливості для подальшого покращення механізмів регулювання дефолту.

Виклад основного матеріалу. Дефолт є серйозною загрозою для фінансової стабільності, багато країн зосередили свої зусилля на створенні механізмів регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком. Новітні технології, які дозволяють швидко та точно прогнозувати ризики дефолту, дозволяють розвивати більш ефективні механізми регулювання дефолту.

Варто наголосити, що одним з основних викликів при регулюванні дефолту є недостатня готовність фінансових установ та урядів до такої ситуації. Часто відсутність плану дій у разі дефолту призводить до недооцінки ризиків та посилення їх наслідків. Тому для ефективного регулювання дефолту необхідно розробляти плани дій та проводити регулярні стрес-тести для визначення можливих ризиків [7, с. 156].

Доречно зауважити, що одним важливим викликом є нерівномірний розвиток регулювання дефолту в різних країнах та регіонах світу. Тому важливо підвищувати рівень міжнародної співпраці і координації, щоб забезпечити ефективне регулювання дефолту на міжнародному рівні. Однією з перспектив регулювання дефолту є розвиток інноваційних фінансових інструментів, таких як страхування від дефолту та облігації

з купоном, пов'язаним зі змінами кредитного ризику. Ці інструменти дозволяють зменшити ризик втрат від дефолту та покращити фінансову стійкість відповідних установ. Додатково, важливо забезпечити ефективне функціонування ринку кредитних деривативів, який дозволяє зменшити ризики від дефолту.

Крім того, важливо підвищувати рівень регулювання та нагляду за банками та іншими фінансовими установами. Наприклад, введення обмежень на кредитні ризики, зменшення показників позичкової активності, та інші заходи можуть допомогти знизити ризик дефолту. Важливо розробити ефективні механізми регулювання діяльності кредитних рейтингових агентств, що дозволить забезпечити більш точне оцінювання кредитних ризиків та покращити ефективність регулювання дефолту [2].

Варто зауважити, що перспективи регулювання дефолту є широкими та мають великий потенціал для розвитку. Важливо підвищувати рівень міжнародної співпраці та координації, розвивати інноваційні фінансові інструменти, забезпечувати ефективне функціонування міжнародних фінансових організацій, таких як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та інші.

Окрім того, важливо розвивати міжнародні норми та стандарти у сфері регулювання дефолту, що дозволить створити загальносвітовий підхід до управління ризиком дефолту. Також необхідно залучати до цього процесу експертів з різних країн та галузей, щоб забезпечити різноманітність підходів до проблеми та знаходити оптимальні рішення.

Необхідно звернути увагу, що на думку вченого О. Капустян [3, с. 129], що підвищення рівня прозорості та відкритості фінансових ринків також може сприяти ефективному регулюванню дефолту. Для цього можна використовувати інструменти, такі як публічні звіти про фінансові ризики та відкриту звітність фінансових установ. Це дозволить не тільки зменшити ризики дефолту, але й сприятиме підвищенню довіри до фінансових ринків та збільшенню їх привабливості для інвесторів.

Таким чином, ефективне регулювання дефолту є ключовою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн. Для цього необхідно забезпечити високий рівень міжнародної співпраці та координації, розвивати інноваційні фінансові інструменти та міжнародні норми та стандарти у сфері регулювання дефолту, а також підвищувати рівень прозорості та відкритості фінансових ринків.

Важливо зазначити, що ефективне регулювання дефолту є важливою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн, оскільки дефолти можуть мати серйозні наслідки для економічної безпеки та інвестиційного клімату. Відсутність регулювання дефолту може призвести до значного зменшення ліквідності фінансової системи, що може призвести до економічної кризи, спаду бізнес-активності та зменшення зайнятості.

Тому важливо розглядати механізми регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком. Один з ключових аспектів такого управління полягає в підвищенні рівня міжнародної співпраці та координації між країнами. Це може включати створення спільних механізмів для регулювання дефолту, обмін досвідом та кращою координацією між міжнародними фінансовими організаціями [6, с. 17].

Крім того, важливим є розвиток інноваційних фінансових інструментів, таких як страхування дефолту, які можуть допомогти зменшити ризик дефолту та забезпечити стабільність фінансової системи. Залучення приватного сектору до регулювання дефолту також може допомогти забезпечити ефективну роботу механізмів регулювання та зменшити навантаження на державні бюджети. У цілому, ефективне регулювання дефолту має важливе значення для стабільного соціально-економічного розвитку країн.

Окремо необхідно відмітити, що забезпечення міжнародної співпраці та координації – це один з ключових факторів ефективного регулювання дефолту. В сучасних умовах взаємозв'язок між різними країнами в глобальному фінансовому просторі дуже сильний. Розвиток економіки та фінансового сектору в одній країні може мати великий вплив на інші країни. Тому необхідно забезпечувати міжнародну співпрацю та координацію у сфері регулювання дефолту.

Слід зазначити, що один зі способів забезпечення міжнародної співпраці – це залучення міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та інші. Ці організації можуть забезпечити допомогу країнам в розробці ефективної політики регулювання дефолту та впровадженні необхідних заходів. Важливо також забезпечувати співпрацю між державами у сфері обміну досвідом та інформацією.

Отже, розвиток інноваційних фінансових інструментів – це один важливий аспект ефективного регулювання дефолту. Наприклад, виникнення таких інструментів, як кредитні дефолтні свопи (CDS), дозволило зменшити ризик банкрутства та забезпечити інвесторів захист від мож-

ливих збитків. Важливо забезпечувати розвиток таких інструментів та їх адекватне використання, а також контролювати ризики, що пов'язані з їх використанням [4].

Варто підкреслити, що важливо забезпечити високий рівень фінансової освіти і грамотності серед населення, щоб уникнути ситуацій, коли громадяни приймають нерозумні рішення стосовно вкладень та кредитів, що може спричинити банкрутство компаній та банків. Не менш важливо є забезпечення прозорості та відкритості фінансових інституцій, що дозволить вчасно виявляти ризики та запобігати дефолтам.

Загалом, ефективне регулювання дефолту є ключовою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн. Це можливо досягти завдяки забезпеченню міжнародної співпраці та координації, розвитку інноваційних фінансових інструментів та технологій, підвищенню рівня фінансової освіти та грамотності населення, забезпеченню прозорості та відкритості фінансових інституцій та здійсненню ефективного контролю за фінансовою діяльністю. Тільки в такому разі можна говорити про стабільний і стійкий розвиток країн та міжнародної фінансової системи в цілому [9].

Більш тісний контроль за фінансовою системою та реагування на потенційні загрози допоможуть уникнути небезпеки фінансової кризи в разі дефолту. При цьому необхідно розробляти та впроваджувати інноваційні фінансові інструменти, що зменшать ризики виникнення криз та забезпечать ефективне функціонування ринку.

Доцільно зазначити, що на думку вченого М. Мельника [5, с. 52], що важливим аспектом є розвиток ефективних механізмів передбачення можливих дефолтів, зокрема, шляхом аналізу фінансових даних та оцінювання ризиків. Це допоможе уникнути ризику непередбачуваності та вчасно приймати рішення щодо можливого дефолту. У цілому, ефективне регулювання дефолту є ключовою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн. Воно забезпечує стабільність фінансової системи та міжнародної економіки, сприяє підвищенню довіри інвесторів та забезпечує стійкий розвиток країни в цілому.

Найбільш ефективними інструментами можуть бути розробка та використання інноваційних фінансових продуктів та інвестиційних інструментів, які забезпечують захист інвесторів та стабільність ринків. До таких продуктів можуть належати, наприклад, облігації зі структурованими портфелями активів, які забезпечують ризиковану частину портфеля за рахунок більш

безрискових активів, або продукти страхування кредитного ризику, які допомагають захистити інвесторів від можливих дефолтів.

Водночас, важливо забезпечувати ефективну роботу правової системи та забезпечувати відповідальність за порушення фінансових законів. У разі виявлення порушень та зловживань у сфері фінансових послуг та інвестицій, необхідно вживати відповідних заходів та покарань, що забезпечить зменшення ризику дефолту та збільшить довіру до фінансових установ та ринків. Отже, ефективне регулювання дефолту є ключовою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн [1].

Окремо необхідно відмітити, що для досягнення мети ефективного регулювання дефолту, необхідно продовжувати забезпечувати міжнародну співпрацю та координацію. Це може бути досягнуто шляхом зміцнення ролі міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд, Світова організація торгівлі, Банк міжнародних розрахунків тощо. Ці організації можуть забезпечити стандартизацію регулювання дефолту, а також координацію заходів у разі виникнення кризових ситуацій.

Крім того, розвиток інноваційних фінансових інструментів також є важливим аспектом ефективного регулювання дефолту. Наприклад, виникнення ринку кредитних забезпечень та облігацій з гарантіями може допомогти знизити ризики дефолту та забезпечити відшкодування в разі невиконання боргу. Розвиток ринку страхування кредитного ризику може забезпечити додатковий захист від невиконання боргу. Однак, необхідно також звернути увагу на внутрішні фактори, що впливають на ризики дефолту в країні. Наприклад, необхідно забезпечити стабільність фінансової системи, зменшити ризик політичних криз та конфліктів, забезпечити позитивний економічний розвиток та підвищення рівня життя населення. Отже, ефективне регулювання дефолту є ключовою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн [8, с. 202].

Важливо зазначити, що це може бути досягнуто за допомогою забезпечення міжнародної співпраці та координації між різними країнами та регулюючими органами, що відповідають за фінансовий нагляд і регулювання. Зокрема, необхідно розробити спільні стандарти та правила, які б допомагали уникнути ризиків дефолту та його наслідків. Також важливо забезпечити взаємодію між різними країнами та організаціями щодо обміну інформацією про фінансові ризики та дефолти.

Окрім того, для ефективного регулювання дефолту необхідно розвивати інноваційні фінансові інструменти та механізми. Наприклад, можна розглядати можливість створення спеціальних фондів для ризикових операцій або розвитку страхових продуктів, які б допомагали зменшити фінансові ризики та забезпечували компенсацію в разі дефолту.

Отже, важливо забезпечити стабільність економіки країни, що може знизити ризик виникнення дефолту. Наприклад, заходи по збільшенню обсягів експорту товарів та послуг, зменшення бюджетного дефіциту, розвиток малого та середнього бізнесу можуть позитивно впливати на економіку країни та знизити ризик виникнення дефолту [1].

Отже, регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком є важливим завданням для країн та міжнародних організацій. Необхідно забезпечувати ефективну співпрацю та координацію між країнами, розвивати інноваційні фінансові інструменти та забезпечувати достатній рівень регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ. Розвиток стабільної економіки країни та заходи по зниженню бюджетного дефіциту також можуть знизити ризик виникнення дефолту.

Варто наголосити, що аналіз ризиків та вчасна реакція на них також є важливим елементом ефективного регулювання дефолту. Важливо забезпечувати прозорість та відкритість у фінансових операціях, що дозволить уникнути відповідальності та зменшити ризики фінансових злочинів.

Окрім забезпечення фінансової стабільності, регулювання дефолту також може впливати на соціально-економічний розвиток країни. Наприклад, неплатоспроможність держави може призвести до зростання безробіття, зниження інвестицій та загального погіршення економічного стану.

Отже, ефективне регулювання дефолту є важливою складовою фінансової стабільності країни та міжнародної фінансової системи. Для досягнення цієї мети необхідна міжнародна співпраця та координація, розвиток інноваційних фінансових інструментів, аналіз ризиків та вчасна реакція на них, а також забезпечення прозорості та відкритості у фінансових операціях [6, с. 18].

Доречно наголосити, що другою важливою складовою ефективного регулювання дефолту є розвиток інноваційних фінансових інструментів. Наприклад, одним з можливих інструментів для регулювання дефолту є емісія спеціальних облігацій або інших фінансових інструментів, які дозволяють залучати кошти на ринок у разі кризової ситуації. Такі інструменти мають великий

потенціал для зменшення ризику дефолту, забезпечення стабільності ринку та збільшення довіри інвесторів.

Крім того, під час кризи 2008–2009 років Федеральна резервна система США випустила спеціальні облігації TARP (Troubled Asset Relief Program), які дозволили уникнути банкрутства багатьох фінансових установ та зменшити ризик глобальної фінансової кризи. Крім того, важливо забезпечувати ефективне функціонування ринку державних боргових цінних паперів та розвивати механізми для їх обміну між країнами. Це може зменшити ризик дефолту та забезпечити стабільність ринку [2].

Отже, ефективне регулювання дефолту є ключовою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн. Забезпечення міжнародної співпраці та координації, розвиток інноваційних фінансових інструментів та ефективне функціонування ринку державних боргових цінних паперів є ключовими факторами для досягнення цієї мети.

Висновок. Таким чином, у сучасних умовах регулювання дефолту є надзвичайно важливою складовою стабільного соціально-економічного розвитку країн. Нездатність країн вчасно повернути свої боргові зобов'язання може призвести до серйозних фінансових наслідків, які поширюються на міжнародну спільноту. Важливо забезпечувати міжнародну співпрацю та координацію у регулюванні дефолту, оскільки це забезпечує зменшення ризиків та збільшення ефективності. Крім того, розвиток інноваційних фінансових інструментів таких як структуровані фінансові продукти та інші, можуть сприяти регулюванню дефолту.

Отже, у зв'язку з цим, важливо розглядати перспективи регулювання дефолту як об'єкту публічного управління соціально-економічним розвитком. Сучасні умови світової економіки показують, що регулювання дефолту є надзвичайно важливим та актуальним завданням. Тому державам необхідно продовжувати співпрацю та координацію у цьому напрямі та розробляти нові інструменти для ефективного регулювання дефолту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державний борг України: стан і перспективи. *Міністерство фінансів України*. 2020 р. URL: http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/Derzhavnyi_borh_2020_web.pdf
2. Дефолт України: причини, наслідки, можливі шляхи виходу. *Український кризовий медіа-центр*. 2020 р. URL: <https://ucmc.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/Defolt-Ukrainy-prichiny-naslidky-mozhlyvi-shlyakhy-vyhodu-ukr.pdf>
3. Капустян О. Стратегія врегулювання кризових ситуацій дефолту в Україні. 2019 р. С. 127–133.
4. Коротко про дефолт: як він виникає, які наслідки і як з ним боротися. URL: <https://prostobank.ua/ua/library/korotko-pro-de-folt-yak-vin-vinikaye-yak-naaslidki-i-yak-z-nim-borotisyu>
5. Мельник М. Оцінка ефективності регулювання національного дефолту в Україні. 2019. С. 49–60.
6. Резнікова Н.В. Теоретико-емпіричні підходи до дослідження й ідентифікації економічних мотивів та наслідків відокремлення і сепаратизму на основі вивчення міжнародного досвіду. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 13–20.
7. Шульга М. Дефолт країни: причини, наслідки, можливі шляхи виходу. 2019. С. 156.
8. Юрчишин В. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Київ, 2018. С. 202
9. Якобчук В., Ходаківський Є., Литвинчук І., Роль публічного управління у формуванні нової моделі державного регулювання економіки. *Ефективна економіка*. 2017. № 1. 2017. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5375>